

TÁJÉKOZTATÓ

a katasztrófavédelmi kötelezettségek teljesítéséről

2012. évben újabb kötelezettség, úgymint a veszélyes anyagok azonosítása és üzemazonosítás, valamint a katasztrófavédelmi hozzájárulás fizetési kötelezettség eltérő módon, de érinti a gazdálkodókat. Erről kívánok a következőkben részletesen szólni.

A katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény, és a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek elleni védekezésről szóló 219/2011. (X. 20.) kormányrendelet hatálya az ott meghatározott feltételek szerint kiterjed a mezőgazdasági termelőkre is.

A törvény IV. fejezetének hatálya kiterjed a Magyarország területén működő veszélyes anyagokkal foglalkozó üzemekre, veszélyes anyagokkal foglalkozó létesítményekre, küszöbérték alatti üzemekre, valamint a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek megelőzésében, az ellenük való védekezésben érintett közigazgatási szervekre és gazdálkodó szervezetekre, helyi önkormányzatokra, természetes személyekre.

Veszélyes anyagokkal foglalkozó üzem: egy adott üzemeltető irányítása alatt álló azon terület egésze, ahol egy vagy több veszélyes anyagokkal foglalkozó létesítményben – ideértve a közös vagy kapcsolódó infrastruktúrát is – veszélyes anyagok vannak jelen a törvény végrehajtására kiadott jogszabályban meghatározott küszöbértéket elérő mennyiségben (tekintet nélkül az üzem tevékenységének ipari, mezőgazdasági vagy egyéb besorolására).

A mezőgazdasági termelők többsége a veszélyes anyaggal való foglalkozást a termeléshez használt növény védőszer és műtrágya alkalmazásával és esetleg üzemanyag tárolásával valósítja meg, ezért minden termelőnek fel kell mérni az üzem területén jelenlévő veszélyes anyagok mennyiségét és ennek eredményeként el kell végezni az üzem veszélyességi besorolását.

1. A veszélyes anyag azonosítása, és mennyiségének meghatározása

A veszélyes üzem azonosításának alapja az üzem területén jelenlévő veszélyes anyagok azonosítása és mennyisége. Az azonosítás során a veszélyes anyagok, keverékek vagy készítmények előfordulását és mennyiségét kell figyelembe venni, függetlenül attól, hogy nyersanyagként, terméként, melléktermékként, maradékként, köztes terméként vagy egy baleset során feltételezhetően keletkező anyagként van, vagy lehet jelen az üzem területén. A besorolás tehát független az üzemben folytatott tevékenységtől.

A kormányrendelet 1. melléklete részletezi az azonosítás szabályait, illetve meghatározza a szabályozás alá tartozó veszélyes anyagok körét. Ha a mellékletben szereplő anyaglista alapján a termék nem azonosítható, akkor azt kell vizsgálni, hogy az üzemben jelenlévő anyag a veszélyes áruk közúti szállítására vonatkozó külön jogszabály (ADR) hatálya alá tartozik-e. Ha igen, az üzemazonosításnál annak mennyiségét figyelembe kell venni, ha nem, az adott anyag nem tekinthető veszélyesnek.

Ha veszélyesnek minősül egy, vagy több anyag, meg kell határozni, annak a telephelyen egyidejűleg jelenlévő maximális mennyiségét. Maximális mennyiségként nem az aktuális, hanem az üzemben, évközben előforduló legnagyobb mennyiséget kell figyelembe venni.

Ha az üzemben egyidejűleg jelenlévő veszélyes anyagok mennyisége nem éri el az alsó küszöbérték egy negyedét az üzem nem tekinthető veszélyes üzemnek. A veszélyes anyagokról szóló nyilvántartásokat (beszerzési számla, készletnyilvántartás) és a számítás dokumentumait meg kell őrizni, de nem kell veszélyes tevékenység végzéséhez szükséges katasztrófavédelmi engedély iránti kérelmet benyújtani. Ez esetben a termelőnek további teendője nincsen. Az üzem veszélyességi besorolását alátámasztó iratokat a katasztrófavédelmi hatóság bármikor ellenőrizheti.

2. Az üzemazonosítás

Az azonosítási folyamat második lépése az **üzem azonosítása**, amelyet a kormányrendelet 1. melléklete szerint kell elvégezni. E szerint a veszélyes anyagoknak két küszöbértéke van, alsó és felső küszöbérték, a kormányrendelet 1. § 1. 2. pontban foglaltak szerint. A veszélyes anyagok mennyiségét egy adott üzemen belül azonban nem csupán az egyes veszélyes anyagokra külön-külön (a hozzájuk rendelt küszöbértékekhez viszonyítva), hanem összességében is meg kell vizsgálni. Erre szolgál a kormányrendelet 1. mellékletében részletezett összegzési szabály.

Az üzemazonosításhoz a törvény 3. § 14. pontja meghatározza a küszöbérték alatti üzem fogalmát is. A *küszöbérték alatti üzem* egy adott üzemeltető irányítása alatt álló azon terület, ahol e törvény végrehajtására kiadott jogszabály szerinti alsó küszöbérték negyedét meghaladó, de az alsó küszöbértéket el nem érő mennyiségben veszélyes anyag van jelen, valamint a külön jogszabályban meghatározott, kiemelten kezelendő létesítmények.

Ha az üzemben jelenlévő veszélyes anyagok mennyisége meghaladja az alsó küszöbérték negyedét, a **küszöbérték alatti üzem azonosítását is el kell végezni**. Az azonosításban a kormányrendelet 33. § (1) bekezdés szerint kell eljárni, és ezeknek az üzemeknek katasztrófavédelmi engedély iránti kérelmet kell benyújtani a területileg illetékes megyei katasztrófavédelmi igazgatósághoz.

A **kérelmet 2012. március 31-ig kell benyújtani** az üzem jellegére való tekintet nélkül, östermelőnek, családi gazdálkodónak, gazdálkodó szervezetnek egyaránt. A katasztrófavédelmi engedély benyújtásával egyidejűleg igazolni kell a kormányrendelet 10. § (3) bekezdés d) pontja szerinti igazgatási szolgáltatási díj megfizetését is, melynek összege 100.000 Ft az 51/2011. (XII.21.) BM rendelet 1. számú melléklet 10. pontja értelmében.

A családi gazdálkodók, ha nem egy helyen tárolják az anyagokat (Pl. központi raktár), hanem a gazdaság tagjai által rendelkezésre bocsátott több telephelyen van veszélyes anyag, akkor minden telephelyen el kell végezni a veszélyes anyagok mennyiségének felmérését. Ha a veszélyes anyagok mennyisége nem haladja meg az alsó küszöbérték negyedét, nem kell a veszélyes tevékenység végzéséhez szükséges katasztrófavédelmi engedély iránti kérelmet benyújtani. Ha csak egy helyen is a jelenlévő veszélyes anyagok mennyisége meghaladja a törvény 3. § 14. pontban írt alsó küszöbérték negyedét, el kell végezni az üzemazonosítást és a katasztrófavédelmi

engedély iránti kérelmet be kell nyújtani. Az üzemazonosítást a családi gazdaság vezetőjének kell elvégezni egyszer, nem tagonként és az engedély iránti kérelmet is neki kell benyújtani.

3. Katasztrófavédelmi hozzájárulás fizetési kötelezettség

A törvény 79. § (1) bekezdés a), b) pontja értelmében a veszélyes anyagokkal foglalkozó üzemnek, és a veszélyes áruk tárolását, gyártását és feldolgozását végző gazdálkodó szervezetnek katasztrófavédelmi hozzájárulást kell fizetni.

Gazdálkodó szervezet: az állami vállalat, az egyéb állami gazdálkodó szerv, a szövetkezet, a lakásszövetkezet, az európai szövetkezet, a gazdasági társaság, az európai részvénytársaság, az egyesülés, az európai gazdasági egyesülés, az európai területi együttműködési csoportosulás, az egyes jogi személyek vállalata, a leányvállalat, a vízgazdálkodási társulat, az erdőbirtokossági társulat, a végrehajtói iroda, az egyéni cég, továbbá az egyéni vállalkozó. Az állam, a helyi önkormányzat, a költségvetési szerv, az egyesület, a köztestület, valamint az alapítvány gazdálkodásával összefüggő polgári jogi kapcsolataira is a gazdálkodó szervezetre vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni, kivéve, ha a törvény e jogi személyekre eltérő rendelkezést tartalmaz. {1959. évi IV. törvény (Ptk.) 685. § c.) pont}

Mezőgazdasági őstermelő: A személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény 3. § 18. pontja értelmében a 16. életévét betöltött, nem egyéni vállalkozó magánszemély. A mezőgazdasági őstermelő nem gazdálkodó szervezet.

A fentiek figyelembevételével az őstermelőknek, és azoknak a családi gazdálkodóknak, akik őstermelőként végzik a tevékenységüket, nem kell katasztrófavédelmi hozzájárulást fizetni. Azon családi gazdálkodónak, aki tevékenységét egyéni vállalkozóként végzi, hozzájárulás fizetési kötelezettsége van.

A törvény 79. § (2) bekezdés d) pontja értelmében nem kell katasztrófavédelmi hozzájárulást fizetni akkor sem, ha az üzemeltető, vagy a gazdálkodó szervezet tárgyévét megelőző éves nettó árbevétele az 50 millió forintot nem haladja meg.

Azoknak a mezőgazdasági termelőknek, akiknek fizetési kötelezettségük nincs, nem kell katasztrófavédelmi hozzájárulás fizetésére vonatkozó bejelentést sem tenni.

A katasztrófavédelmi hozzájárulás fizetésére kötelezett mezőgazdasági termelőknek a 79. § (1) bekezdés b) pontjában meghatározott gazdálkodó szervezetként, ugyanezen jogszabályhely (5) bekezdésében írt összegben kell a hozzájárulást megfizetni, vagyis a tevékenység során felhasznált veszélyes áru nettó értékének 0,1%-a a fizetendő díj mértéke.

A katasztrófavédelmi fizetési kötelezettség bejelentését 2012. március 31-ig az „Adatlap a katasztrófavédelmi hozzájárulásra vonatkozó bejelentéshez” nevű adatlapon kell megtenni a 208/2011. (X. 12.) kormányrendelet értelmében. A kötelezett ugyanezen kormányrendelet 2. § (1) bekezdés szerint tárgyév június 30-ig fizeti meg a hozzájárulás összegének 40%-át (előleg). Az előleg befizetését követő fennmaradó összeget tárgyév december 31-ig kell a kötelezettnek megfizetni 2. § (2) bekezdés alapján.

A katasztrófavédelmi kötelezettségek elmulasztását a hatóság bünteti, a szankciók részletezését a katasztrófavédelmi bírság részletes szabályairól, a katasztrófavédelmi hozzájárulás befizetéséről és visszatérítéséről szóló 208/2011. (X.12.) kormányrendelet tartalmazza.

Azok a termelők, akik nem tudják az üzemazonosítást önállóan elvégezni, javasoljuk, hogy kérjék a területileg illetékes megyei katasztrófavédelmi igazgatóság vagy független szakértők segítségét.

Agócs Bernadett – ÚMVP tanácsadó
E-mail: agocs.bernadett@agrarkamara.hu
Tel: 30/ 298-2322